

To søskende med allergisk kontakteksem efter midlertidig sort henna-tatovering

Kasper F. Hjuler¹ & Aksel Otkjær²

Henna, et ekstrakt fra planten *Lawsonia inermis*, er blevet brugt gennem flere tusind år af kulturer over det meste af verden til at farve hår, hud, negle, læder og uld. Det pulveriserede hennaekstrakt bearbejdes til en pasta, der kan anvendes til midlertidige tatoveringer af huden. Indholdet af lawson i hennapastaen absorberes i huden og efterlader en rødbrun farve, der varierer i styrke alt efter tykkelsen af huden på det pågældende område. Andre farver kan opnås ved tilsætning af farvestoffer til hennapasta, der således kan variere fra lysebrun til indigoblå i farvetonen. Da der ofte ønskes en ren sort farve ved midlertidig tatovering af huden, har tilsætning af paraphenylendiamin (PPD) siden 1990'erne været udbredt. PPD er et stærkt sensibiliserende sort farvestof, der er velkendt som årsag til kraftige kontaktallergiske reaktioner i huden. I de fleste vestlige lande er det ulovligt at anvende PPD ved farvning af huden, og indholdet i hårfarve er lovgivningsmæssigt begrænset til 2%. Indholdet af PPD i sort hennapasta svinger i koncentrationer fra 1-2% og helt op til 64% [1, 2]. EU fraråder endvidere brug af PPD-holdige hårfarver til unge under 16 år.

Den høje koncentration af PPD i sort henna kombineret med den direkte og længerevarende kontakt med huden er velkendt som årsag til svære eksemreaktioner og ardannelser [3, 4]. Den PPD-holdige

sorte hennafarve er trods dette udbredt på mange populære rejsemål og bliver ofte tilbudt feriegæster af kunstnere på stranden og lignende steder.

SYGEHISTORIE

En familie med to drenge på henholdsvis fem og otte år søgte en dermatologisk speciallægepraksis pga. en kraftig eksemreaktion hos begge drenge i efterforløbet af en sort henna-tatovering. Under en ferierejse til Marokko havde begge fået udført en midlertidig sort henna-tatovering.

Efter første påførelse af tegningen havde der ikke været reaktion af nogen art i huden. Efter gentagen påførelse af tegningerne på samme hudområde ca. en uge senere, udvikledes der inden for to døgn kraftig erytematøs vesikopapuløst eksem i området. Dermatitisen fulgte nøjagtig det hudområde, hvor tegningen var blevet påført (**Figur 1**).

Efterfølgende lappeprøver med standardserie fra TROLAB (Almirall Hermal, Reinbek, Germany) i standardiserede doser i Finn Chambers blev udført. Kontakttiden med huden var to døgn med aflæsning efter yderligere et døgn. Der blev hos begge søskende konstateret sikker positiv reaktion på PPD i form af palpabel erytematøs dermatitis som udtryk for, at der var sket sensibilisering med en kontaktallergisk type IV-reaktion på PPD.

KASUISTIK

1) Dermatologisk Afdeling, Aarhus Universitetshospital
2) Hudklinikken i Herning

Ugeskr Læger
2014;176:V02130117

FIGUR 1

Dermatitisen fulgte nøjagtig de hudområder, hvor tegningerne var blevet påført.

DISKUSSION

Der er her tale om en klassik sensibilisering med det hyppigt allergifremkaldende allergen PPD hos to drenge. En midlertidig tatovering, der som udgangspunkt var en morsom feriefornøjelse, gik hen og blev et varigt minde i form af en formentlig livsvarig kontaktallergi over for PPD, der kan reaktiveres ved fremtidig eksponering for stoffet. Det er velkendt, at afgørende faktorer for udvikling af kontaktallergiske reaktioner mod allergener, der kommer i kontakt med huden, er koncentrationen af allergenet, eksponeret hudareal, gentagne eksponeringer og eksponeringstid. Ved sort henna-tatoveringer med PPD er alle de faktorer, der taler for udvikling af allergi, opfyldt. Konsekvensen, specielt for unge mennesker, kan vise sig at være alvorligere end først antaget. Begrænsninger ved erhvervsvalg kan blive en konsekvens, hvor specielt frisørfaget vil være et problem. Brug af hårfarve til hår og øjenbryn i fremtiden kan være forbundet med kraftig allergisk reaktion med eksem og ødem i ansigtet og hårbunden. Der er evidens for, at tidligere brug af sort henna-tatovering på huden øger risikoen for den alvorligste type allergiske reaktioner på hårfarve [5].

Fokus på undgåelse af sorte hennatatooveringer er tilrådelig, og Miljøstyrelsens anbefaling er helt at undgå hennatatooveringer og i særdeleshed de sorte af slagsen. Læger, der ser patienter, der har reageret på sort henna-tatoveringer, bør råde dem til ikke at farve hår og/eller øjenbryn i fremtiden, da det kan medføre svære allergiske reaktioner.

KORRESPONDANCE: Kasper F. Hjulær, Dermatologisk Afdeling, Aarhus Universitetshospital, P.P. Ørums Gade 11, 8000 Aarhus C. E-mail: khp@ki.au.dk.

ANTAGET: 17. april 2013

PUBLICERET PÅ UGESKRIFTET.DK: 29. juli 2013

INTERESSEKONFLIKTER: ingen. Forfatterens ICMJE-formularer er tilgængelige sammen med artiklen på Ugeskriftet.dk

LITTERATUR

1. Brancaccio RR, Brown LH, Chang YT et al. Identification and quantification of para-phenylenediamine in a temporary black henna tattoo. *Am J Contact Dermat* 2002;13:15-8.
2. Almeida PJ, Borrego L, Pulido-Meljan E et al. Quantification of p-phenylenediamine and 2-hydroxy-1,4-naphthoquinone in henna tattoos. *Contact Dermatitis* 2012;66:33-7.
3. Lewin PK. Temporary henna tattoo with permanent scarification. *CMAJ* 1999;160:310.
4. Vasilakis V, Knight B, Lidder S et al. Severe type IV hypersensitivity to »black henna« tattoo. *BMJ Case Rep* 2010;2010.
5. Krasteva M, Bons B, Tozer S et al. Contact allergy to hair colouring products. *Eur J Dermatol* 2010;20:85-95.

Forbrænding efter anvendelse af hårtørre hos baby

Ida Felbo Paulsen & Bjarne Alsbjörn

KASUISTIK

Klinik for Plastikkirurgi, Brystkirurgi og Brandsårsbehandling, Rigshospitalet

Ugeskr Læger
2014;176:V01130086

Igennem det seneste år er 185 patienter blevet indlagt på Rigshospitalets Brandsårsafdeling med brandsår. Af disse var 61 børn, og 46 blev indlagt pga. skoldninger, 14 pga. ild og en pga. tørring med en hårtørre.

Ambustio skyldes enten termisk, kemisk eller elektrisk skade af huden. Ambustio hos børn er hyppig og forekommer hos ca. 5% og hos ca. halvdelen inden treårsalderen [1]. De hyppigste brandsårsskader hos børn sker med kogende væsker, ild og kontaktforbrændinger f.eks. ovn, strygejern osv. De fleste ambustio hos børn forekommer i hjemmet og hyppigst i køkkenet eller på badeværelset [1].

SYGEHISTORIE

En tre måneder gammel pige blev overflyttet til Rigshospitalets TraumeCenter med dermal ambustio i

store dele af ansigtet, svarende til 2-3% af legems-overfladen. Om morgenen var pigen blevet vasket på kroppen og i ansigtet af sin far og efterfølgende tørret med en hårtørre. Umiddelbart herefter tilkom der rødme af huden i ansigtet, og der udvikledes bullae. Faderen kontaktede Akuttefonen og blev anbefalet at dække de afficerede områder med våde klude. Da der efter et par timers behandling med kolde klude fortsat var bullae i pigens ansigt, kontaktede forældrene endnu engang Akuttefonen. Her blev de igen anbefalet at anvende kolde klude. Efter fire timer med kolde klude kørte forældrene på lokalsygehuset, og barnet blev herfra overflyttet til vurdering i Rigshospitalets TraumeCenter.

Patienten havde superficielt dermal ambustio i området på hagen, næsen, kinderne og øjenomgivelserne. Resten af huden på kroppen blev gennemgået,